

Veel gheluckigher maeckten haer de opghenomen binnelandtsche oorlogen teghens de onverdraechelijcke wreedtheyt ende bloedighe regeringe van den Hertoghe van Alba. Want al terstondt in den beginne haer begeben hebbende aen de zijde van den hooght te loven herstelder van de algemeyne vryheydt, Heer Wilhelm van Nassou, Prins van Orangjen, heeft door hem een veel heerlijcker wesen, als oyt te vooren, verkregen; in de volghende brief uytghedruckt, ende te lesen;

Wilhelm, by der gratie Godis, Prince van Orangjen, Grave van Nassou, van Catzenellenboge, van Vyanden, van Dieft, van Bueren, van Leerdamme, &c. Heere ende Baron van Breda, van Dieft, van Grimbergen, van Arlay, van Noferoy, &c. Burchgrave van Antwerpen, van Besançon, Stadthouderende ende Capiteyn Generael over Hollandt, Zeelandt, West-Vrielandt, ende Vytrecht; Allen den gheenene die desen jeghenwoordighen sullen sien ofte hooren lesen, Saluyt; Doen te wietene, dat op't vertoock ende oodmoedighe Supplicatie, aen ons ghedaen by onsen lieven, ende wel beminden, Burghermeesters, Schepenen, ende Regeerders der Stadt van der Vere, over en wyt den name ende van Weghen der selver Stadt, mid'sgaders den ghemeynen poorteren, inghesetenen van dier, om de selve te moghen vorderen tot goeder politie, welvaert, ende prosperiteyt, besondere om te bet te moghen bekomen ende verlicht worden van de groote sware lasten, daer mede de selve Stadt teghenwoordich is beswaert, soo ter oorsacke

VAN

van de noodtelijcke Zeevercken, verachterheden van Renten, ende merckelijcke uyt saecken van de teghenwoordighe oorloghe, aengevanghen teghens den alghemeynen vyandt sijner Majesteyts erf-Nederlanden, den Hertoghe van Alve, sijnen aenhangheren ende navolghers, ende ten opsiene van het goetdebuor ende ghetrouwe diensten by henlieden, sijne Majesteyt in hare oorloghe ghedaen, dat ons, van weghen ende in de name der selver Majesteyt, soude believen te gunnen, accorderen, ende oetroyeren, in krachte van Privilegien, seckere poincten ende articulen, ons by henlieden overgegeven; Wy, de voorsz. articulen oversien hebbende, ende daer op ghebade het advijs ende consentemente van der Gouverneurs ende Regierders van Ziericzee ende Vlissinge, hebben de voornoemde vander Vere voor henlieden, ende henlieder nakomelingen, poorteren, ende inghesetenen der voorsz. Stadt, gegonnen, gheaccordeert ende gheoetroyeert, gunnen, accorderen, ende oetroyeren by desen, 'igheene des hier naer volghet;

I. In den eersten, dat Wy van weghen sijne Majesteyt de voorghenoemde Stadt van der Vere nemen ende houden in onse protectie, met belofte dat sijne Majesteyt ofte syne nakomers de selve Stadt tot gheenen tijden en sullen veralienieren by transporte, beleeninge, ofte andersints, in't gheheel, ofte deele, henlieden oock bevestighen ende confirmeren alle heurlieder oude ende goede Privilegien, by syne Majesteyts voorsaten, ende Heeren der voorsz. Stadt, verleent.

II. Item, dat dien volghende de Bailluagie van Domburch ende den Polder, ghelijck van ouden tijden, sal conjunct ende annex ghehouden worden aen de Bailluagie der Stadt van der Vere; ende voorts, dat de Parochien van Sandijck, Cleenwerskercke Schellacht, Gapinghe, Serooskercke, Polder, Oostcappel, ende St. Aechtekercke; midtsgaders, Domburch buyten, ende d'inwoonderen van dier, volghende de separatie daer van ghemaeckt, sullen te rechte staen binnen der voorsz. Stadt van der Vere, voor Schout ende Keurschepenen, aldaer teghenwoordich ghecreert, ende die voorts aen alle jare aldaer by dien van de Gerichte der voorsz. Stede ghenomineert ende ghestelt sullen worden, in nombre van een Schout, ende elf Schepenen, ende dit by maniere van provisie.

III. Item, dat die voorsz. Schout ende Keurschepenen sullen kennisse ende judicature hebben over den inghesetenen van der voorsz. Parochien, ende sal van heurlieder vonnisse gheappelleert ofte ghereformeert worden aen Burghermeesters, ende Schepenen der voornoemder Stadt van der Vere, op boete ende instructie by den selven Burghermeesters ende Schepenen daer vante maecken, ende sullen oock voor de voorghenoemde Schout ende Keurschepenen ghedaen ende ghepasseert werden alle verlyden van contracten, tusschen de voorsz. inghesetenen gheschiedende; midtsgaders alle verkoopinghe, alienatie, ofte belastinghe van huysen, ofte gronden

van erven, daer van heurlieder Clerck behoorlijck register houden ende brieven maecten sal onder de Zegheltochte van de voorsz. Schepenen; sonder dat die voorsz. inghesetenen eenighe alienatiën ofte belastinghe van eenighe huysen, gronden, sullen moghen doen voor andere jagen ofte wesen, op peyne dat die sullen wesen van onvaerden; ende belanghende de hooghe jurisdictie der voornoemder Parochen hier te vooren gheexerceert by den Rentmeester Ghenerael Bewesterscheldt, dat die bedient sal worden by den Bailliu der voorgheuoemder Stadt, ter judicature van Burgermeesters ende Schepenen der selver.

IV. Item, die voorsz. Stadt van der Vere, ofte Regeerders der selver, sullen van allen aëlien, beroerende soo wel den Rechten, Privilegien, Ordonnantien ende Statuten der selver Stadt, als der politie, haer betreck moghen doen, ende oock betreckelijck wesen voor syne Majesteyts Secrete Rade; maer gheduyrende de teghenwoordighe oorloghe, sullen haerlieder recht vervolghen voor den Rade van Staten, beneffens synder Exellentie wesende.

V. Item, desghelijcx sullen de poorters ende inghesetenen, in cas van appellatiën oft reformatie, in eenighe particuliere saecken ende andere, niet roerende de Privilegien, ordonnantien, statuten, ende politie der voorsz. Stadt, optie hebben heurlieder appel te verheffen voor den Grooten Rade, ofte voor den Hove van Hollandt, ghelijck eenighe andere Steden, ende merckelijck de Stadt van Middelburch, van ghelijcken Rechte ende Privilegien userende is.

VI. Item, om te bet te eviteren alle vexatiën ende langhe train van Processen, tot soulagemente soo wel van den vreemden koopman, als den burgher ende inghesetenen, hebben gheordonneert, dat alle sententien, soo interlocutoire als definitive, wesende reparabel, ende niet excederende de somme van hondert ponden grooten vlaems eens, sullen moghen gheexecuteert worden onder suffisante cautie, niet teghenstaende oppositie, appellatie ofte reformatie; nochtans sonder prejuditie van dien; ende dat d'executien der selver niet en sullen ghestremp worden onder 'tdecxsel van eenighe clausulen van inhibitiën, ende defenitiën, ofte andere; in de welke oock ghedecreteert ende gheexecuteert zijnde, ende die pene van dien, noch Rechter, noch partie ghebouden sullen wesen.

VII. Item, dat in absentie van den Bailliu, ofte by ghevalle van Weygberinghe van hem, eenen van den Burgermeesters, ofte, by heurlieder ordonnantie, een van den oudisten van de Schepenen, sullen moghen Vierschare bannen, ende de partyen Recht doen administreren, ende den delinquanten ofte contraventeurs van de ordonnantie Wettelijck te moghen calengieren, soo criminelijck als civilyck, naer gheleghenheyt van der saecke, ende te doen ofte doen doene alle corporele apprehensien van den selven delinquanten ofte contraventeurs, des noode wesende; in al
'welck

'Welck doonde alle s'Heeren dienaers ende andere ghehouden^{en} sullen wesen, den voorsz. Burgermeesters te assisteren, op arbitrale correctie.

VIII. Item, dat den Bailliu niet en sal vermoghen eenighe poorters ofte poorterssen te apprehenderen aen den lijve, sonder advijs van een van de Burgermeesters, ende voorgaende informatie, ten ware hy jemandt in presenti flagranti crimine bevonde.

IX. Item, van ghelijcken en sal den Bailliu niemant moghen brengen ter torture, ofte scherper examen, dan by voorgaende vonnisse van Burgermeesters ende Schepenen, ende in presentie van een van de Burgermeesters, ende eenighe van der Wet, in competenten getale.

X. Item, dat die Bailliu ofte Officier der voorsz. Stadt sal ghehouden ende verbonden wesen, allen ghevanghenen binnen derden daghe voor Rechte te presenteren, om de selve heesch te maecten naer gheleghenthey van der misdact, ofte andersints ende by onredelyck refus, sullen de selve by den Burgermeester moghen ghexeert werden, onder causie, naer gheleghenthey der saecken.

XI. Item, hebben oock den poorteren ende poorterssen der voorsz. Stadt van der Vere, gheacordeert vryhey van den Tholle in de lande van Vlaenderen, ende dat voor soo veel in onse macht is.

XII. Item, van ghelijcken, dat die poorters ende poorterssen der voorsz. Stadt, niet en sullen vallen in confiscatie van goede, maer wel van lijve, naer gheleghenthey van de misdact; ende sullen heurlieder goederen succederen op heure kinderen ofte rechte erfghenamen, midts de selve redimerende met dertich ponden Paris.

XIII. Item, dat de voorgenoemde poorters ofte poorterssen in gheene andere Steden ofte plaetsen van walcheren, criminelyck besicht oft aengesproocken sullen worden; nemaer, in eenighe der selver Steden ofte plaetsen, van oft onder decxsel van criminele saecken ghevanghen wesende, i' heurlieder, ofte Burgermeesters ende Schepenen, oft oock des Baillius van der Vere, versoecke, gherenvoyeert ende ghesinden sullen werden, tot koste van den versoecker, binnen der selver Stadt van der Vere, ende ghelevert in handen van den Bailliu, meite informatie: heurlieder laste zijnde, om by den selven Bailliu daer teghens gheprocedeert te worden naer behooren.

XIV. Item, alsoo de poorters van Middelburch onder 'sdecxsel van secker pretens Privilegie, hebben den poorters ende inghesetenen der Stede van der Vere, om penninck-schuld ende profame saecken doen betrecken voor den Gheestelijken Hove, aldaer tot desen tijdt onderhouden, soo hebben wy gheexempteert, ende exempteren midts desen de voorsz. poorteren ende inghesetenen der voorsz. Stadt van der

der Vere, van alle daginghen, censuren in den Gheestelijcken Hove ghegheven; uyt cause van prophane saecken, midtsaders d'executie daer naer gevolght; accorderen voorts, dat voorsz. Geestelijck Recht ofte jurisdictie in profane saecken niet en sal moghen ghemuteert ofte veranderd worden in weereldtlijcke jurisdictie, niet meer uyt kracht van eenich Privilegie der Stadt Middelburch, ofte anders.

X V. Item, sal voorts de Stadt van der Vere mede wesen een van de Staten soo Wel van den lande ende Graeffschap van Zeelandt in't generael, als van den lande van Walcheren in't particulier, ende oversulcx gheroepen ende present wesen in alle vergaderinghen, communicaien, rekenenschappen, ende alle andere handelighen ende affairen, de selve Staten concernerende, ende daer neffens hebben volkomen stemme ende voix, als die van Middelburch, ende andere Staten.

X V I. Item, oetroyeren oock, dat, achtervolghende het oude ghebruyck, aen de visschers komende uytter Zee met haren vanck binnen der voorsz. Stadt, sullen ongheshouden zijn. Thol te betalen last brekende, ofte niet, behalven Roer-thol, voor soo vele belanght den vreemden, die van den selven schuldich zijn.

X V I I. Item, sullen oock alle koopvaerders, inkomende binnen de haven van der vere, by storm ofte contrarie Windt, ende gheen last breeckende, wederom vry moghen uytvaren sonder Thol te betalen van den goeden, die slynden gheladen hebben, anders dan alleenlyck Roer-thol, ghelijck 'iselve soo in Vranckryck, als elders, den ondersaten van herwaerts over toghelaten Wordt, behoudens de Majeesteysyn recht van ancrage, daer 'iselve valt; welverstaende dat den schipper ofte yemandt anders van den schepe yet verkoopende tot synen nootdelyck behoef, ende dat ontladende, niet ghereeckent en sal worden voor last te breecken.

X V I I I. Item, alsoo dickwils questie ghemoveert Wordt tusschen den Comijs van den Thol, ende de visschers, ende kooplynden binnen der voorsz. Stadt arriverende, uyt cause van welcke questie den selven Comijs de schepen ende schippers hout legghende in arreste, tot haren grooten achterdeele, soo consenteren ende oetroyeren wy de voorsz. vander Vere, alle sulcke arresten te moghen ontslaen, midtsstellende castie suffisante voor 'eghequereleerde te moeten voldoen.

X I X. Item, dat de Comijsen van den selven Thol niet en sullen vermoghen te exigeren eenighe portie ofte soden van visch, harinck, oesters, Wijn, fruyt, oraengjen, hoenders, eyeren, kieckens, ende andere soorten van virtuailien, binnen der voorsz. Stadt arriverende, die daer ghebrocht worden, soo sy teghens alle redene ende rechte Wel ghepleecht hebben.

X X. Item, aengaende die voorsz. van der Vere aen ons versocht hebben van wegen als vooren, ontlast te worden van seecker exactie, die hier te vooren kunlynden binnen der Stadt van Antwerpen geheescht is, welke men noemt het Geleyde, ende

ende het welcke ongheschiedtelyck, sonder ordre ofte prefixen tax, afgenomen wordt, wy, van Weghen syne Majestejt, ende soo vele in ons is, ghedencken in gheleghender tijdt t'heurliedert ontlastinghe, dies aengaenden te disponeren naer behooren.

XXI. Item, wy accorderen ende oetoyeren de voorsz. Stadt van der Vere, vryen opslach ende Gauge van alle wijnen voor alle vremde kooplieden, die de haven der selver Stadt sullen willen frequenteren.

XXII. Item, aengaende de vryheyt van congien van de greynen, ghemerckt datmen van't vervoeren der selver jeghenwoordich betaelt recht van Licente, soo willen wy ter gheleghender tijdt die van der Vere daer inne vryheyt verleenen, als die van Hollandt hebben, ende daer van als noch vry zijn.

XXIII. Item, accorderen het voorts die van der Vere, te moghen maecten ende stellen souckeeten, daer die comodiuselicxst dienen ghemaecte te wesen, als tot voorderinge van den harinck ende vischwaert noodtelyck wesende, behoudens dat de fortificatie daer deure niet ghekenckt ofte verbindert en word.

XXIV. Item, achtervolghende de oude statuten ende voorboden der Stadt van der Vere, soo sullen alle visschers, komende uytter Zee met verschen visch, heuren vanck niet moghen verkoopen opten stroom ofte aen stranghe binnen die limiten der selver Stadt begrepen, van Welsingheroort tot Domburch. Nemaer, de selve brenghen ten opslage binnen der Stadt, ende aldaer betalen 'recht van den Schrijfambachte vande verschen visch, sijne Majestejt aldaer competerende op sulcke boeten als by ons gestatueert zijn, ofte noch gestatueert sullen mogen worden; ende dat sy den ghenen die contrarie ghedaen hebben, sullen moghen aenhalen ende arresteren voor de selve penninghen ende boeten, midtsgaders voor't rechte van den voorsz. Schrijfambachte.

XXV. Item, ende alsoo de voorsz. van der Vere ons oock verthoont hebben, dat, naer alghemeyne ende natuerlycke rechten, de navigatie ende ladinghe by der Zee, eenen yghelijcken ende tot allen Steden ende plaetsen vryelyck behoorde toegelaten te worden, ende dat dien niet teghenstaende, die van Middellburch, ende eenighe andere, in voorleden tijden, hun vervordert hebben de selve Zeevaert ende ladinghe over Zee te willen beleten; hebben desen aengemerckt expresselyck gheaccordeert, dat men van nu voort aene die voorsz. van der Vere, haren schipperen, ende Zeevarende personen, de selve ladinge over Zee sullen mogen doen ende genieten, soo wel tot Middellburch, Antwerpen, op't Vlacke, ende Reede van Arremuyden, als in andere Steden ende plaetsen van de lande van herwaerts over ter Zee, ofte op de revieren gelegen, midt dat andere van de selve Steden ende plaetsen gedoocht ende toegelaten worden gelycke ladinge in de haven ende Stede vander Vere.

XXVI. Item, dat die *Burghermeefters ende Schepenen der voorsz. Stadt* je-
genwoordelijck zijnde, mer henlieden gevoecht de *Wethouderen te vooren in Wette*
geweeft hebbende, sullen tot *Gouvernemente des voorsz. Stede van der Vere v. kie-*
fen vier en twintich personen van de notabelste poorters der selver Stede tot Vroed-
schap ende Raedt, uyt welcke getal sijnlyden nomineren, ende syne Majesteyt overge-
ven sullen vier personen, om de twee van dien by syne Majesteyt tot Burgermeesters
gekooren te werden, ende voorts nomineren ende presenteren, soo uyt het selve getal
van notabele, als uyt het ghehele corpus der voorsz. Stede, seshien personen, ma-
kende de twee gedenomineerde ende niet gecreerde Burgermeesters, achtien perso-
nen; van de welke syne Majesteyt creeren sal tot negen Schepenen; ende sullen de
overblijvende dertiene van de voorsz. notabele, dienen tot Vroedischap alsovooren;
Welck voorts jaerlijcx ghedaen, gheuseert ende gheobserveere sal worden by 't ghe-
heele collegie van Burghermeefters, Schepenen, ende Raedt voorschreven.

XXVII. Item, omme te beter te eviteren de groote confluentie van de
doodslaghen, ende andere maelfacteurs, die hen refugie nemen in de voorsz. Stadt
onder 't decxsel van gheleyde; dat den *Bailiu der selver Stede* niet en sal vermoghen
yemandt gheleyde ofie vryheyt der voorsz. Stede te gheven, dan by advijse van Sche-
penen, ende Wethouders, collegialiter vergadert zijnde.

XXVIII. Item, dat het vermaken ende vernieuwen van der *Wet jaer-*
lijcx sal gheschieden op den eersten Januarij, deur dien alsdan de voorsz. Stede
pachten nytgaen.

Alle welke poincten ende saecken vooren verhaelt, wy Willen ende begeeren, dat
de bovengenoemde van der Vere, voor henlyuden ende henlieder naerkomelingen,
poorteren, poortersffen ende inghesetenen der voorsz. Stadt, soo in't generael, als in't
particulier, sullen mogen genieten ende ghebruycken, naer hare forme ende teneur,
ende in alder voeghen ende manieren, ghelijck als wy henlyuden die vergunt ende
gheo'troyeert hebben, versoekende daeromme, ende des niet te min van weggen
de Konincklijcke Majesteyt ombieden ende bevelen den layden van Rade ende Reec-
keninghe over Hollandt, Zeelandt, ende West-Urielandt, ende alle andere syne
Majesteyts Rechteren, Justicierien, ende Officierien dien't aengaen sal, dat sy
den voorsz. supplianten, poorteren, ende inghesetenen der Stede van der Vere, soo
in't Generael, als oock enen yghelijcken van dien in't particulier, van dese onse
gratie, accoordt, ende o'troye, naer't inhouden desselft, doen laten ende ghedoghen,
rustelijck, vredelijck, ende volkomelijck houden, ghenieten, ende ghebruycken, ces-
serende alle beletten, ende wederseggen ter contrarie; want ons alsoo ghelieft. Des
virconden hebben wy dese met onse namen gheteekent, ende ons Secreet zeghel
daer neen doen hanghen in roaden Wasse. Ghegheven ende aldus ghedaen binnen
der

der voorsz. Stede van der Vere, opten elfften dach der maends Martij, 1574. Onderteyckent, Guillaume de Nassou. Onderstont gheschreven, by bevele van synder Exellentie, ende onderteckent, Bruyninck. Over d'ander zijde stonde gheschreven aldus; Op huuden den acht en twintichsten Julij, vijftien hondert acht en seventich, soo zijn dese opene brieven by gratie, ascoordt ende Oetroye, ten bevele van de Kamere van de Reeckeninghe des Konincx in Hollandt, gepresenteere gheweest, ende naer dien die aldaer ghevisteert waren, soo syn de selve ter ordon- nantie van de luyden der voorsz. Kamere, aldaer gheregistreert in twee nieuwe witte registre, beginnende prima Decembris, vijftien hondert vijf en seventich; Fol. ij^c xxx, ultimo & ultra. Actum ten dage, jare, als boven. Onderstont gheschreven; My jeghenwoordich ende gheteckent, P. Doublet.